

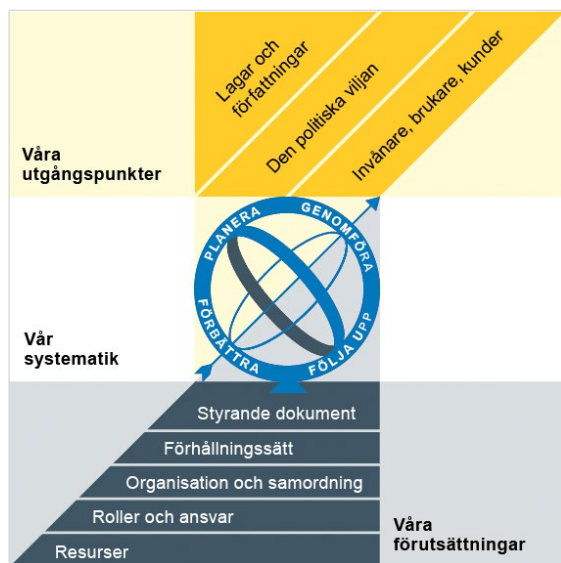
Göteborgs
Stad

Göteborgs Stads anvisning för hantering av taxor och avgifter

Reglerande styrande dokument

Policy
Riktlinje
Regel
► Anvisning
Rutin
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

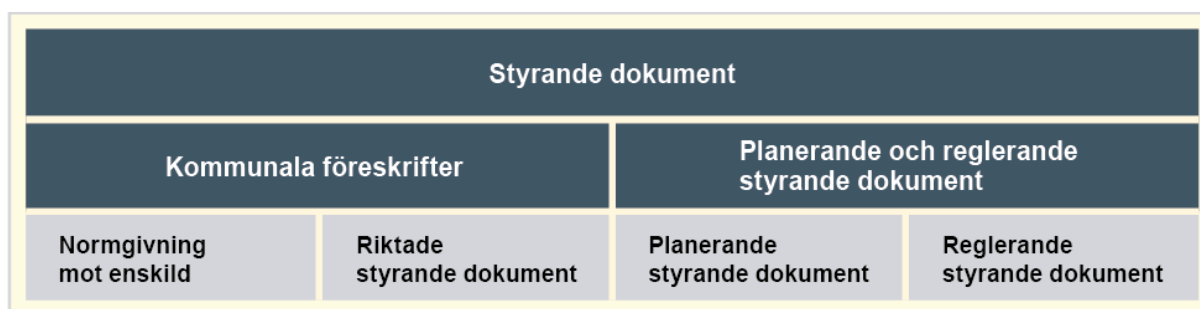
Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Beslutad av: Stadsdirektör	Gäller för: Nämnder	Diarienummer: 1138/18 (SLK-2024-00975)	Datum och paragraf för beslutet: 2019-03-28 § 23
Dokumentsort: Anvisning	Giltighetstid: Tillsvidare	Senast reviderad: 2024-12-12	Dokumentansvarig: Stadsledningskontoret Ekonomidirektör

Bilagor:

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna anvisning	4
Vem omfattas av anvisningen	4
Bakgrund.....	4
Koppling till andra styrande dokument	4
Anvisning	5
Legala förutsättningar.....	5
Definition taxor, avgifter och priser	5
Beslutsprocess för taxor och avgifter	6
Beslutsunderlag taxor och avgifter	6
Taxekonstruktion	6
Hantering av indexering och avrundning	7
Hantering av taxor och avgifter i budgetberedningen	7
Hantering av taxor vid ordinarie budgetbeslut	8
Hantering av taxor vid avsteg från ordinarie budgetberedning	8
Publicering och tillgängliggörande av taxor och avgifter.....	8

Inledning

Syftet med denna anvisning

Syftet med anvisningen är att beskriva hanteringen av taxor och avgifter inom ramen för stadens ordinarie budgetprocess samt hantering av taxor och avgifter vid avsteg från ordinarie process.

Syftet är också att beskriva beslutsprocessen för taxor samt hur beslutsunderlag och taxekonstruktion ska utformas.

Vem omfattas av anvisningen

Denna anvisning gäller tillsvidare för nämnder med egna taxor och avgifter som ska beslutas av kommunfullmäktige, om inte reglemente, lag eller annan förordning eller enskilda beslut anger annan hanteringsordning.

Bakgrund

Kommunstyrelsen gav 2018-06-20 § 613 stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram en hanteringsordning för gemensam beredning av stadens taxor och avgifter inom ramen för ordinarie budgetprocess. Kommunfullmäktige beslutade 2019-03-28 § 23

Enligt kommunstyrelsens förslag:

1. Beslutsprocess för taxor och avgifter, beslutsunderlag för taxor samt taxekonstruktion i enlighet med förslaget i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande godkänns.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att upprätta en anvisning till nämnderna i enlighet med intentionerna i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

I kommunfullmäktiges budget för 2024 som beslutades 2023-11-09 §4 under rubrik Skattesats och taxor framkommer att förändring av taxor och avgiftsmodeller för olika verksamheter som hanteras av kommunfullmäktige ska i första hand beslutas i ordinarie budget och i särskilda skäl i kompletteringsbudget.

Koppling till andra styrande dokument

Kommunfullmäktiges budget.

Anvisning

Legala förutsättningar

Taxor reglerar avgifter och avgiftsuttag för kommunal verksamhet. Staden får enligt Kommunallagen (KL) 2 kap. 5 § ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som den tillhandahåller. För tjänster eller nyttigheter som den är skyldig att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning.

Kommunfullmäktiges exklusiva beslutanderätt inom området för viktiga ekonomiska frågor framgår av KL 5 kap. 1 §. I förarbetena till kommunallagen anges att det normala bör vara att avgifterna, eller åtminstone grunderna för avgiftsättningen, ska framgå av en taxa antagen av kommunfullmäktige.

I samband med att rätten till att ta ut avgifter lagfästes i KL uttrycktes att kommunfullmäktige i viss mån kan delegera rätten att besluta om avgifter till nämnderna. Detta gäller främst avgifter som saknar egentlig kommunalekonomisk betydelse och inte är av principiell vikt.

Definition taxor, avgifter och priser

Det finns ingen exakt definition av vad som skiljer taxor, avgifter och priser. Ordböcker och synonymlexikon ger inte direkt någon vägledning utan hänvisar till varandra som olika benämningar på samma sak. Vilken benämning som används har snarare med tradition och historia att göra, vilket gör att staden själv kan och bör definiera vad som avses med de olika begreppen och detta görs nedan.

Taxor och avgifter

För Göteborgs Stad definieras taxor som en uppsättning av fastställda avgifter. Dessa avgifter rör ofta kostnaden för brukaren/kunden för att få tillgång till en viss tjänst eller verksamhet som kommunen är ålagd att erbjuda eller bedriva. Exempelvis gäller detta Bygglovstaxan, Renhållningstaxan och diverse tillstånds- och tillsynsavgifter, som exempelvis för serveringstillstånd. Taxor och avgifter är ofta kopplade till en speciallagstiftning eller myndighetsutövning, men kan även gälla tjänster och varor som har inslag av en tydlig subventionering (exempelvis entréavgift till kommunala muséer) eller där avgiftsuttag och nivå ur likabehandlingsperspektiv behöver ske på stadengemensam nivå.

Taxor och avgifter ska som huvudprincip beslutas av kommunfullmäktige om inte annat anges i lagstiftning, reglemente eller följer av enskild taxekonstruktion/taxebeslut.

Priser

För Göteborgs Stad definieras priser som den ersättning som tas ut för varor eller mindre/enklare tjänster inom ramen för verksamhet som vänder sig till allmänheten eller stadens brukare i mer generella termer. Exempelvis kan det handla om försäljning inom caféverksamhet och försäljning/uthyrning av tillbehör eller enklare utrustning. För att definieras som pris bör därför prissättningen inte vara subventionerad utan baseras på kommunens självkostnad och eventuell marknadsmässig prissättning om en sådan finns.

Prissättning kan därför hanteras inom den enskilda nämndens ansvarsområde där den politiska dimensionen snarare rör frågan om vilken verksamhet som ska bedrivas.

Beslutsprocess för taxor och avgifter

Ny eller förändring av taxe- och avgiftskonstruktion ska i första hand beslutas i ordinarie budget och vid särskilda skäl i samband med kompletteringsbudgeten. Särskilda skäl kan vara uppdrag från kommunfullmäktige, lagstiftning eller andra myndighetskrav.

Ny eller förändring av taxa ska beslutas av nämnd senast april året innan taxan föreslås börja gälla. Stadsledningskontoret bereder ärendet vidare till kommunstyrelsen. Taxor och avgifter beslutas av kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag taxor och avgifter

Följande delar ska redovisas i nämndernas beslutsunderlag vid förslag till ny eller förändrad taxekonstruktion (avgiftsnivåer), utöver vad som i övrigt följer av rutiner eller anvisningar för att skriva tjänsteutlåtande:

- Verksamhetsperspektiv
 - Syfte med förändringen avseende politiska mål, strategier och inriktningar
 - Styreffekter med anledning av förändringen
- Ekonomiskt perspektiv
 - Ekonomiska konsekvenser för brukare/kunder
 - Ekonomiska konsekvenser för den egna verksamheten
 - Ekonomiska konsekvenser för andra kommunala verksamheter

Taxekonstruktion

Alla taxekonstruktioner ska finnas beskrivna i en separat taxehandling för att öka tydligheten mot medborgarna samt att denna blir en del av kommunfullmäktiges taxebeslut. Stadsledningskontoret har tagit fram en dokumentmall för taxehandlingen. Dokumentmallen hittas i mallgeneratorm (Officeprogrammen) och benämns Göteborgs Stads mall för taxa/avgift.

Taxekonstruktionen ska innehålla:

- Allmänna regler om kommunala avgifter
 - Vad som följer av lagar, principer och allmänna bestämmelser
- Administrativa rutiner
 - Beslutshandling rörande den specifika taxan
 - Nämndens mandat i beslutsfattandet
 - Hur taxa och avgifter tas ut
 - Sanktionsmöjligheter

- Överklagan och överprövning
- Taxe-/Avgiftskonstruktion
 - Förteckning av vilka avgifter som tas ut
 - Förteckning av beräkningsgrunder och beräkningsmodeller
 - Hantering av indexering

Hantering av indexering och avrundning

Vad avser val av index finns inga generella kommungemensamma riktlinjer. Index ska i första hand baseras på branschstandard och i annat fall ha en logisk koppling till de kostnadsposter som ligger till grund för avgiftsuttaget. Taxekonstruktionen ska även innehålla beskrivning av hur indexreglering ska ske och vilket mandat nämnden har rörande indexjusteringar. Val av index och hur årlig indexering ska ske ska vara en del av kommunfullmäktiges beslut. Det är viktigt att indexering sker årligen för att inte urholka taxan över tid och om nämnd önskar undantag från denna princip ska kommunfullmäktige fatta beslut i frågan eftersom det är ett fränsteg från ett beslut fattat av fullmäktige.

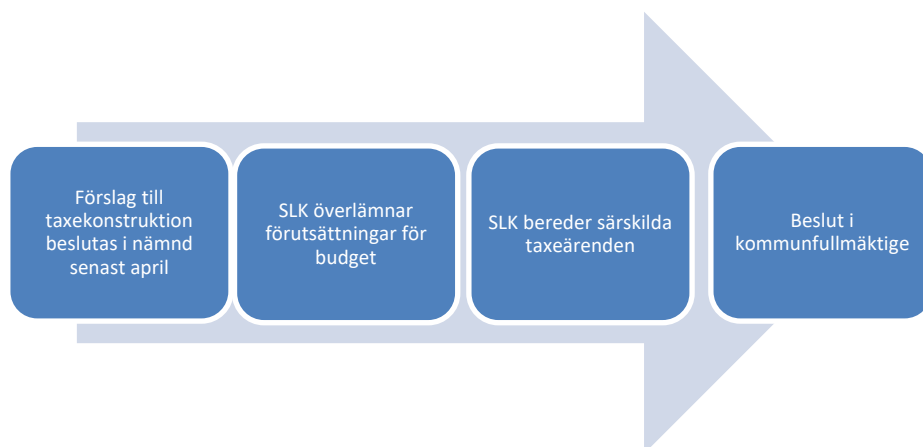
I beslutsunderlaget ska även anges hur avrundning och avgiftshöjning ska hanteras i förhållande till index. Om en taxa exempelvis är 100 kr kan det kännas omotiverat från ett kund/brukarperspektiv att höja till 102,65 kr enligt beslutad indexering och nämnd kan i så fall avvakta kommande års indexpåverkan och med hjälp av avrundning hamna på en för kunden/brukaren mer rimlig summa. Det viktiga är att uppräkningsändå sker årligen, men att taxehöjningen kan få anstå tills höjning anses motiverad utifrån summan som ska betalas av kund/brukare.

Nämnden ansvarar för att hålla kommunfullmäktige informerad vid förändringar som har betydelse för valt index och vid behov föreslå annan typ av indexering.

Hantering av taxor och avgifter i budgetberedningen

Beslut i nämnd om ny eller föreslagen förändring av taxa ska inkomma som senast i april månad inför stadsledningskontorets (SLK) överlämnande av förutsättningar för budget som underlag för den politiska budgetberedningen. SLK bereder taxeärenden till kommunstyrelsen senast första mötet i september för att möjliggöra för kommunstyrelsen att hantera taxeärenden parallellt med förslag till budget. Kommunfullmäktige fattar beslut om ny eller förändrad taxa i budgeten.

Hantering av taxor vid ordinarie budgetbeslut

Hantering av taxor vid avsteg från ordinarie budgetberedning

I kommunfullmäktiges budget för 2024 framkommer att beslut om förändrad eller ny taxa kan beslutas utanför ordinarie budgetberedning vid särskilda skäl. Stadsledningskontoret bereder taxan till kommunstyrelsen i samband med kompletterande budget under året. Därefter tar den politiska budgetberedning vid. Kommunfullmäktige fattar beslut om ny eller förändrad taxa.

Publicering och tillgängliggörande av taxor och avgifter

Den enskilda medborgaren ska på ett samlat och tillgängligt sätt kunna ta reda på vilka taxor och avgiftsnivåer som den kan beröras av. Därför är det viktigt att nämnden publicerar och tillgängliggör sina taxor och avgifter när de är beslutade på ett sätt så de är lätta att nå och förstå. Stadsledningskontoret ansvarar för att publicera beslutade taxor och avgifter under Styrande dokument på Digitala navet.